

VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

Nederlandse vertaling, Belgisch staatsblad 22/07/2009

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2009/05/13/2009015083>

Inhoud van het Verdrag

Inhoud van het Verdrag	0
Artikel 1 - Doel van dit Verdrag.....	3
Artikel 2 - Begrippen	3
Artikel 3 - Basisideeën.....	3
Artikel 4 - Wat moeten landen die dit Verdrag ondertekenen doen?	3
Artikel 5 - Gelijkheid zonder discriminatie.....	4
Artikel 6 - Vrouwen met een handicap	4
Artikel 7 - Kinderen met een handicap	5
Artikel 8 - Bijleren over personen met een handicap	5
Artikel 9 - Toegankelijkheid	5
Artikel 10 - Recht op leven.....	6
Artikel 11 - Gevaarlijke situaties en noodsituaties	6
Artikel 12 - Gelijkheid.....	6
Artikel 13 - Naar de rechter gaan	6
Artikel 14 - Vrijheid en veiligheid.....	7
Artikel 15 - Bescherming tegen kwade bedoelingen	7
Artikel 16 - Bescherming tegen uitbuiting, geweld en misbruik	7
Artikel 17 - Respect	8
Artikel 18 - Vrijheid van beweging en nationaliteit	8
Artikel 19 - Zelfstandig wonen en deel uitmaken van de samenleving.....	8
Artikel 20 - Zelfstandig verplaatsen	8
Artikel 21 - Vrijheid van mening en toegang tot informatie.....	9
Artikel 22 - Respect voor privéleven.....	9
Artikel 23 - Respect voor woning en gezinsleven	9
Artikel 24 - Onderwijs	10
Artikel 25 - Gezondheid	11
Artikel 26 - Deelnemen aan de samenleving	11
Artikel 27 - Werk.....	12
Artikel 28 - Goed leven en steun van de samenleving	12
Artikel 29 - Politiek.....	13

Artikel 30 - Deelnemen aan cultuur, spel, vrije tijd en sport.....	13
Artikel 31 - Informatie en gegevens verzamelen.....	14
Artikel 32 - Samenwerken met andere landen.....	14
Artikel 33 - Het Verdrag volgen	15
Artikel 34 - Het Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap	15
Artikel 35 - Rapport van de landen	15
Artikel 36 - Advies van het Comité	16
Artikel 37 - Samenwerken met het Comité	16
Artikel 38 - Samenwerken met andere organisaties	16
Artikel 39 - Rapport van het Comité	17
Artikel 40 - Vergadering van de landen	17
Artikel 41 - Bewaarder van het Verdrag	17
Artikel 42 - Het Verdrag ondertekenen	17
Artikel 43 - Het Verdrag goedkeuren.....	17
Artikel 44 - Organisaties of groepen van landen	17
Artikel 45 - Wanneer gaat dit Verdrag in?	17
Artikel 46 - Uitzonderingen.....	18
Artikel 47 - Het Verdrag aanpassen	18
Artikel 48 - Het Verdrag opzeggen.....	18
Artikel 49 - Toegankelijke vorm	18
Artikel 50 - Officiële talen	18

Artikel 1 - Doel van dit Verdrag

Dit Verdrag is gemaakt om ervoor te zorgen dat personen met een handicap dezelfde rechten en vrijheden hebben als iedereen.

Personen met een handicap zijn personen die langdurige lichamelijke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen ervaren, waardoor het moeilijk kan zijn voor hen om deel te nemen aan de samenleving.

Artikel 2 - Begrippen

In dit Verdrag gebruiken we soms woorden die moeilijke of meerdere betekenissen kunnen hebben. Dit is wat die woorden in dit Verdrag betekenen:

- Communicatie staat voor de manier waarop we informatie delen, bijvoorbeeld met gesproken of geschreven taal, met gebaren, met braille of met technologie.
- Taal staat voor gesproken taal, gebarentaal en niet-gesproken taal.
- Discriminatie staat voor elke situatie waarin personen met een handicap oneerlijk behandeld worden omdat ze een handicap hebben.
- Redelijke aanpassingen staat voor kleine of eenvoudige aanpassingen die het leven voor personen met een handicap makkelijker maken.
- Toegankelijkheid staat voor het idee dat iedereen alles moet kunnen gebruiken of overal naartoe moet kunnen gaan, ook personen met een handicap. Door producten, diensten en voorzieningen toegankelijk te maken, kan iedereen ze gebruiken of begrijpen.

Artikel 3 - Basisideeën

De volgende ideeën liggen aan de basis van dit Verdrag:

- Respect voor iedereen, jong en oud.
- Keuzevrijheid en onafhankelijkheid: iedereen mag zichzelf zijn en eigen keuzes maken.
- Geen discriminatie: iedereen is gelijk en verdient gelijke kansen.
- Inclusiviteit en toegankelijkheid: iedereen moet kunnen deelnemen aan de samenleving.
- Respect voor verschillen: iedereen is anders.

Artikel 4 - Wat moeten landen die dit Verdrag ondertekenen doen?

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap dezelfde rechten en vrijheden hebben als iedereen.

Dat doen ze door:

- wetten en regels te maken die de rechten van personen met een handicap beschermen,
- regels die oneerlijk zijn voor personen met een handicap te veranderen of af te schaffen,

- rechten van personen met een handicap te respecteren,
- niets te doen dat tegen dit Verdrag ingaat,
- discriminatie van personen met een handicap te stoppen,
- producten, diensten en voorzieningen beschikbaar te maken die voor iedereen toegankelijk zijn,
- hulpmiddelen te maken om personen met een handicap te helpen,
- aan personen met een handicap te laten weten welke hulpmiddelen hen kunnen helpen,
- iedereen te leren hoe ze personen met een handicap kunnen helpen en ondersteunen.

De landen doen er alles aan om rechten zoals onderwijs, gezondheidszorg en werk voor personen met een handicap waar te maken. Als het nodig is, werken ze samen met andere landen om de rechten waar te maken.

De landen luisteren naar personen met een handicap als ze wetten en regels over hen maken.

Als een land al regels heeft die beter zijn voor personen met een handicap dan de regels die in dit Verdrag staan, dan moeten ze zich houden aan de betere regels. Ze kunnen niet zeggen dat ze de rechten van personen met een handicap niet hoeven te respecteren omdat ze niet in dit Verdrag staan.

In landen die uit verschillende delen bestaan (zoals staten of provincies) geldt dit Verdrag voor alle delen.

Artikel 5 - Gelijkheid zonder discriminatie

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat iedereen gelijk is voor de wet. Dat betekent dat iedereen dezelfde bescherming en voordelen moet krijgen.

Deze landen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap niet slecht behandeld worden omdat ze een handicap hebben. Iedereen heeft het recht om beschermd te worden tegen discriminatie.

Om te zorgen dat iedereen gelijk is en niemand wordt gediscrimineerd, beloven deze landen redelijke aanpassingen te maken. Dat betekent dat ze dingen zullen veranderen om het leven gemakkelijker te maken voor personen met een handicap.

Als een land speciale maatregelen moet treffen om personen met een handicap dezelfde kansen te geven als anderen, dan wordt dit niet gezien als discriminatie.

Artikel 6 - Vrouwen met een handicap

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat vrouwen en meisjes met een handicap vaker gediscrimineerd worden. Ze moeten ervoor zorgen dat vrouwen dezelfde rechten en vrijheden hebben als iedereen.

Ze moeten ervoor zorgen dat vrouwen zich kunnen ontwikkelen, hun positie kunnen verbeteren en hun eigen keuzes kunnen maken. De rechten en vrijheden die in dit Verdrag staan gelden voor iedereen, ook voor vrouwen.

Artikel 7 - Kinderen met een handicap

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat kinderen met een handicap dezelfde rechten en vrijheden hebben als alle andere kinderen.

Als deze landen beslissingen nemen over kinderen met een handicap, kijken ze naar wat het beste is voor het kind.

De landen beloven dat kinderen met een handicap hun mening mogen geven over dingen die met hen te maken hebben. Hun mening moet net zo serieus worden genomen als de mening van andere kinderen. Ook moeten ze de hulp krijgen die ze nodig hebben om hun mening te kunnen geven.

Artikel 8 - Bijleren over personen met een handicap

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat:

- iedereen bijleert over personen met een handicap,
- iedereen personen met een handicap en hun rechten respecteert,
- niemand valse ideeën of informatie over personen met een handicap deelt,
- niemand personen met een handicap op een oneerlijke manier behandelt,
- iedereen bijleert over wat personen met een handicap allemaal kunnen en wat ze allemaal doen voor onze samenleving.

Dat doen ze door:

- campagnes op te zetten over de rechten van personen met een handicap,
- campagnes op te zetten die personen met een handicap op een juiste en positieve manier tonen, zodat iedereen hen beter begrijpt,
- campagnes op te zetten die tonen wat personen met een handicap allemaal kunnen en doen voor onze samenleving,
- scholen aan te moedigen om iedereen, ook jonge kinderen, respect te leren hebben voor personen met een handicap en hun rechten,
- personen met een handicap op een juiste en respectvolle manier in de media te tonen,
- opleidingen te organiseren over personen met een handicap en hun rechten.

Artikel 9 - Toegankelijkheid

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap net als iedereen makkelijk overal naartoe kunnen gaan en toegang toe hebben.

Gebouwen, wegen en vervoer moeten toegankelijk zijn voor iedereen. De landen moeten ervoor zorgen dat er geen moeilijkheden zijn voor personen met een handicap om ergens te geraken, bijvoorbeeld op school, thuis, in het ziekenhuis, of op het werk.

Ook informatie en communicatie moet toegankelijk zijn voor iedereen. Personen met een handicap moeten zonder moeilijkheden de telefoon en het internet kunnen gebruiken, of een noodoproep kunnen doen.

Deze landen moeten ervoor zorgen dat:

- er regels en richtlijnen zijn om openbare plekken en diensten toegankelijk te maken,
- bedrijven die openbare diensten aanbieden toegankelijk zijn,
- iedereen bijleert over toegankelijkheid voor personen met een handicap,
- openbare plekken informatie aanbieden in braille en makkelijk te lezen vormen,
- openbare plekken begeleiders, hulpdieren, voorlezers en gebarentaaltolken hebben,
- andere hulpmiddelen beschikbaar zijn om openbare plekken toegankelijk te maken.

Artikel 10 - Recht op leven

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat iedereen het recht heeft om te leven. Ze moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap net zoals iedereen van dit recht kunnen genieten.

Artikel 11 - Gevaarlijke situaties en noodsituaties

De landen die dit Verdrag ondertekenen zorgen voor de veiligheid van personen met een handicap in gevaarlijke situaties, tijdens een oorlog, in noodsituaties en bij natuurrampen.

Artikel 12 - Gelijkheid

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat iedereen gelijk is, ook personen met een handicap. Ze vinden dat personen met een handicap dezelfde rechten hebben als iedereen, en dat niemand deze rechten mag misbruiken.

Ze moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap:

- de hulp krijgen die ze nodig hebben om hun rechten te gebruiken,
- kunnen zijn wie ze willen zijn en hun eigen keuzes kunnen maken,
- zelf dingen kunnen bezitten, geld kunnen erven en hun geldzaken kunnen regelen,
- niet zomaar of door hun handicap hun bezittingen kunnen verliezen.

Artikel 13 - Naar de rechter gaan

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap net zo makkelijk naar de rechter kunnen gaan als iedereen.

Personen met een handicap moeten toegang hebben tot alle stappen van de rechtszaak, van de start van het onderzoek tot de uitspraak in de rechtbank en daarna.

Deze landen bieden opleidingen aan voor personen die werken bij de politie, op het parket, in de gevangenis of in de rechtbank zodat ze weten hoe ze personen met een handicap kunnen helpen.

Artikel 14 - Vrijheid en veiligheid

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap dezelfde rechten hebben als iedereen om veilig en vrij te zijn. Ze mogen niet zomaar hun vrijheid kwijtraken, en als dat wel gebeurt, moet dat volgens de wet zijn (bijvoorbeeld omdat ze naar de gevangenis moeten) en niet omdat ze een handicap hebben.

Deze landen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap die hun vrijheid kwijtraken dezelfde rechten hebben als iedereen. Ze moeten op een eerlijke manier behandeld worden en de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Artikel 15 - Bescherming tegen kwade bedoelingen

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat niemand personen met een handicap slecht behandelt. Personen met een handicap hebben dezelfde rechten als iedereen. Niemand mag hen pijn doen, pesten of vernederen.

Personen met een handicap mogen niet gedwongen worden om mee te doen aan medische of wetenschappelijke experimenten zonder dat ze dat zelf willen.

Artikel 16 - Bescherming tegen uitbuiting, geweld en misbruik

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat niemand personen met een handicap slecht behandelt, uitbuit of mishandelt.

Ze beloven personen met een handicap, hun families en de personen die voor hen zorgen te leren hoe ze zichzelf kunnen beschermen. Producten, diensten en voorzieningen voor personen met een handicap worden goed gecontroleerd en opgevolgd.

Deze landen beloven goede wetten en regels te hebben die iedereen, ook vrouwen en kinderen, beschermen. Als personen met een handicap slecht behandeld worden, beloven de landen een onderzoek te starten en de dader te straffen.

Personen met een handicap die slecht behandeld worden moeten geholpen worden zodat ze zich weer beter voelen en weer kunnen deelnemen aan de samenleving.

Artikel 17 - Respect

Personen met een handicap hebben het recht om met respect behandeld te worden, net zoals iedereen.

Artikel 18 - Vrijheid van beweging en nationaliteit

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat personen met een handicap het recht hebben om zich vrij te bewegen en zelf te kiezen waar ze wonen en welke nationaliteit ze hebben, net zoals iedereen.

Ze moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap:

- een nationaliteit kunnen krijgen of veranderen,
- niet zomaar of door hun handicap hun nationaliteit kunnen verliezen,
- toegang hebben tot documenten die bewijzen wie ze zijn en waar ze vandaan komen,
- het recht hebben om te reizen,
- het recht hebben om elk land te verlaten, ook hun eigen land,
- niet zomaar of door hun handicap niet meer in hun eigen land binnen mogen.

Kinderen met een handicap moeten meteen na hun geboorte worden geregistreerd. Ze hebben vanaf hun geboorte het recht om een naam en een nationaliteit te hebben, en om hun ouders te kennen en door hen te worden opgevoed, als dat mogelijk is.

Artikel 19 - Zelfstandig wonen en deel uitmaken van de samenleving

Landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat alle personen met een handicap het recht hebben om deel te nemen aan de samenleving, net zoals iedereen.

Ze moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap:

- zelf mogen kiezen waar ze wonen en met wie ze samenwonen, net zoals iedereen. Ze mogen niet verplicht worden om ergens te wonen,
- toegang hebben tot producten, diensten en voorzieningen die hen helpen om deel te nemen aan de maatschappij en die ervoor zorgen dat ze zich niet eenzaam voelen of buitengesloten worden,
- gebruik kunnen maken van openbare diensten en voorzieningen, net zoals iedereen.

Artikel 20 - Zelfstandig verplaatsen

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap zich zo zelfstandig mogelijk kunnen verplaatsen.

Dat doen ze door:

- ervoor te zorgen dat personen met een handicap zich makkelijk en betaalbaar kunnen verplaatsen, hoe en wanneer ze willen,
- personen met een handicap toegang te geven tot goede en betaalbare producten, diensten en voorzieningen die hen helpen om zich te verplaatsen,
- opleidingen te geven voor personen met een handicap en de personen die voor hen zorgen over hoe ze zich beter kunnen verplaatsen,
- bedrijven aan te moedigen om toegankelijke producten, diensten en voorzieningen voor mobiliteit te maken.

Artikel 21 - Vrijheid van mening en toegang tot informatie

Landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap hun mening vrij kunnen uiten en zelf informatie kunnen verzamelen, ontvangen en delen, net zoals iedereen.

Dat doen ze door:

- informatie betaalbaar en toegankelijk te maken voor personen met een handicap,
- gebarentaal, braille en andere hulpmiddelen voor personen met een handicap op openbare plekken beschikbaar te maken,
- bedrijven die openbare diensten aanbieden aan te moedigen om hun informatie toegankelijk te maken voor personen met een handicap,
- media en internet toegankelijk te maken voor personen met een handicap,
- het gebruik van gebarentaal aan te moedigen.

Artikel 22 - Respect voor privéleven

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten het privéleven, de persoonlijke gegevens en informatie over de gezondheid van personen met een handicap beschermen, net zoals ze dit doen voor iedereen.

Personen met een handicap hebben recht op een privéleven, waar ze ook wonen. Niemand mag zich zomaar mengen in hun privéleven, gezinsleven, huis, post of andere vormen van communicatie. Ook mag niemand negatieve of foute informatie over hen verspreiden. Wetten moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap hiertegen beschermd worden.

Artikel 23 - Respect voor woning en gezinsleven

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap niet gediscrimineerd worden bij alles wat te maken heeft met huwelijk, gezinsleven, ouderschap en relaties, net zoals iedereen.

Ze moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap:

- kunnen trouwen en kinderen kunnen krijgen met wie ze willen,
- zelf kunnen kiezen hoeveel kinderen ze willen,
- toegang hebben tot informatie zodat ze zelf kunnen beslissen of ze kinderen willen,
- zelf kinderen kunnen opvoeden, net zoals iedereen.

Kinderen met een handicap hebben dezelfde rechten als alle andere kinderen. Ze moeten alle hulp en informatie krijgen die ze nodig hebben om goed en veilig te kunnen opgroeien. Als het gezin of de familie van kinderen met een handicap niet voor hen kunnen zorgen, dan moeten ze naar een pleeggezin.

Kinderen mogen alleen van hun ouders gescheiden worden als dat echt nodig is en als het in het belang van het kind is, niet omdat de kinderen of hun ouders een handicap hebben.

Artikel 24 - Onderwijs

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat personen met een handicap recht hebben op onderwijs. Het onderwijs moet toegankelijk en beschikbaar zijn voor personen met een handicap zodat ze de kans krijgen om bij te leren en zichzelf te ontwikkelen, net zoals iedereen.

Deze landen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap:

- niet benadeeld of buitengesloten worden in het onderwijs,
- recht hebben op gratis basisonderwijs en voortgezet onderwijs,
- toegang hebben tot hoger onderwijs, beroepsopleidingen en volwassenenonderwijs,
- onderwijs kunnen volgen met redelijke aanpassingen,
- de hulp krijgen die ze nodig hebben om onderwijs te volgen.

Deze landen vinden dat personen met een handicap hun vaardigheden moeten kunnen ontwikkelen zodat ze kunnen deelnemen aan het onderwijs en de samenleving.

Ze doen dat door:

- het makkelijk te maken om gebarentaal en braille te leren,
- het makkelijk te maken om hulpmiddelen voor personen met een handicap te gebruiken,
- ervoor te zorgen dat personen met een handicap elkaar kunnen helpen,
- personen met een handicap bij te leren over oriëntatie en mobiliteit,

- het makkelijk te maken om gebarentaal te leren,
- doven, blinden en doofblinden te ondersteunen in het onderwijs.

Deze landen bieden opleidingen aan voor personen die werken in het onderwijs zodat ze weten hoe ze personen met een handicap kunnen helpen. Ook personen met een handicap moeten in het onderwijs kunnen werken.

Artikel 25 - Gezondheid

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat personen met een handicap recht hebben op goede gezondheidszorg, net zoals iedereen. Ze moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap toegang hebben tot de best mogelijke gezondheidszorg.

Deze landen zorgen ervoor dat:

- personen met een handicap toegang hebben tot goede en betaalbare gezondheidszorg,
- personen met een handicap gebruik kunnen maken van gezondheidszorg op maat,
- gezondheidszorg overal beschikbaar en toegankelijk is,
- personen met een handicap niet te maken krijgen met discriminatie bij alles wat te maken heeft met gezondheidszorg,
- personen met een handicap niet te maken krijgen met discriminatie bij alles wat te maken heeft met verzekeringen.

Deze landen bieden opleidingen aan voor personen die werken in de gezondheidszorg zodat ze weten hoe ze personen met een handicap kunnen helpen. Personen die in de gezondheidszorg werken moeten respect hebben voor de rechten van personen met een handicap.

Artikel 26 - Deelnemen aan de samenleving

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten ervoor zorgen dat mensen met een handicap de hulp krijgen die ze nodig hebben om onafhankelijk te zijn en hun vaardigheden te ontwikkelen.

Personen met een handicap moeten de kans krijgen om zonder discriminatie deel te nemen aan de samenleving, net zoals iedereen. Ze moeten toegang hebben tot alle delen van de samenleving, zoals gezondheidszorg, werk, onderwijs en openbare diensten.

Deze landen zorgen ervoor dat:

- personen met een handicap ondersteuning en hulp op maat krijgen,
- er producten, diensten en faciliteiten beschikbaar zijn die personen met een handicap helpen om deel te nemen aan de samenleving,

- er hulpmiddelen beschikbaar zijn die personen met een handicap helpen om deel te nemen aan de samenleving.

Deze landen bieden opleidingen aan zodat iedereen kan bijleren over personen met een handicap en hoe ze kunnen deelnemen aan de samenleving.

Artikel 27 - Werk

De landen die dit Verdrag ondertekenen beloven dat personen met een handicap kunnen werken, net als iedereen. Ze hebben het recht om geld te verdienen met werk dat ze zelf kiezen. Werkplekken moeten beschikbaar en toegankelijk zijn voor personen met een handicap.

Deze landen zorgen ervoor dat:

- personen met een handicap niet oneerlijk behandeld worden op het werk, vanaf hun zoektocht naar werk tot aan hun pensioen,
- personen met een handicap dezelfde kansen en hetzelfde loon krijgen als iedereen. Ze moeten kunnen werken in een veilige en gezonde omgeving, zonder lastig gevallen te worden. Als er problemen zijn, moeten ze deze kunnen oplossen,
- personen met een handicap hun werk- en vakbondsrechten kunnen uitoefenen,
- personen met een handicap weten welk werk ze kunnen doen,
- personen met een handicap hulp krijgen bij hun zoektocht naar werk,
- personen met een handicap opleidingen kunnen volgen,
- de kans op werk en loopbaanmogelijkheden voor personen met een handicap vergroot,
- personen met een handicap als zelfstandige kunnen werken. Ze moeten de kans krijgen om een eigen bedrijf te starten,
- personen met een handicap bij openbare diensten kunnen werken,
- personen met een handicap in privébedrijven kunnen werken, bijvoorbeeld door speciale regels te maken of door extra geld te geven aan bedrijven die personen met een handicap aannemen,
- er op de werkplek rekening met hen gehouden wordt,
- personen met een handicap ervaring kunnen opdoen op de arbeidsmarkt,
- personen met een handicap worden geholpen bij het terugkeren naar hun werk als ze door hun handicap niet hebben kunnen werken.

Deze landen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap niet worden gedwongen om te werken. Ze moeten beschermd worden tegen gedwongen arbeid, net zoals iedereen.

Artikel 28 - Goed leven en steun van de samenleving

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden het belangrijk dat personen met een handicap een goed leven kunnen leiden. Ze moeten eten, kleren en een goede woning hebben. Deze

landen moeten ervoor zorgen dat het leven van personen met een handicap beter kan worden, zonder discriminatie.

Ze vinden dat personen met een handicap recht hebben op hulp van de samenleving.

Deze landen zorgen ervoor dat personen met een handicap:

- toegang hebben tot proper water, net zoals iedereen,
- toegang hebben tot producten, diensten en faciliteiten die hen helpen,
- hulp kunnen krijgen van de overheid als ze arm zijn,
- een goede en betaalbare woning kunnen vinden,
- een pensioen kunnen krijgen als ze ouder worden.

Artikel 29 - Politiek

Alle landen die dit Verdrag ondertekenen vinden het belangrijk dat personen met een handicap kunnen deelnemen aan de politiek. Verkiezingen moeten toegankelijk zijn voor iedereen.

Deze landen moeten ervoor zorgen dat personen met een handicap:

- rechtstreeks of via iemand die ze zelf kiezen aan de politiek kunnen deelnemen,
- kunnen stemmen en zelf verkiesbaar kunnen zijn,
- duidelijke informatie krijgen over de verkiezingen,
- in het geheim kunnen stemmen,
- hulpmiddelen kunnen gebruiken bij het stemmen,
- hulp kunnen krijgen van iemand die ze zelf kiezen bij het stemmen,
- aangemoedigd worden om deel te nemen aan de politiek,
- toegang krijgen tot politieke organisaties,
- de kans krijgen om zelf politieke organisaties op te richten.

Artikel 30 - Deelnemen aan cultuur, spel, vrije tijd en sport

De landen die dit Verdrag ondertekenen vinden dat personen met een handicap het recht hebben om mee te doen aan culturele activiteiten, net zoals iedereen.

Ze zorgen ervoor dat personen met een handicap:

- toegang hebben tot cultuur in een vorm die ze begrijpen,
- toegang hebben tot tv-programma's, films, theater en andere culturele activiteiten in een vorm die ze begrijpen,

- toegang hebben tot plekken waar culturele activiteiten plaatsvinden, zoals theaters, musea, bioscopen en bibliotheken. Ook moeten ze zo veel mogelijk toegang hebben tot belangrijke culturele monumenten en plekken.

Deze landen zorgen ervoor dat personen met een handicap de kans krijgen om hun creatieve, artistieke en intellectuele talenten te ontwikkelen en te gebruiken. Dat is niet alleen goed voor henzelf, maar ook voor de samenleving.

Deze landen zorgen ervoor dat cultuur toegankelijk is voor personen met een handicap. Hun wetten en regels over cultuur mogen personen met een handicap niet discrimineren.

Personen met een handicap hebben het recht om erkenning en steun te krijgen voor hun cultuur en taal, zoals gebarentaal en de dovencultuur.

Deze landen zorgen ervoor dat personen met een handicap kunnen deelnemen aan vrije tijd, spel en sport, net zoals iedereen.

Dat doen ze door:

- personen met een handicap aan te moedigen om mee te doen met sportactiviteiten,
- personen met een handicap de kans te geven om sport- en spelactiviteiten te organiseren en eraan deel te nemen,
- personen met een handicap toegang te geven tot opleidingen en hulpmiddelen om activiteiten te organiseren en eraan deel te nemen,
- personen met een handicap toegang te geven tot plekken voor sport, spel en toerisme,
- ervoor te zorgen dat kinderen met een handicap net als andere kinderen kunnen meedoen met activiteiten voor vrije tijd, spel en sport, ook op school,
- personen met een handicap toegang te geven tot de diensten van personen die activiteiten voor vrije tijd, spel, sport en toerisme organiseren.

Artikel 31 - Informatie en gegevens verzamelen

De landen die dit Verdrag ondertekenen beloven dat ze informatie en gegevens gaan verzamelen om dit Verdrag zo goed mogelijk te kunnen volgen. Ze verzamelen deze informatie en gegevens volgens de wet, en houden rekening met de rechten en privacy van personen met een handicap.

De landen gebruiken deze informatie om problemen waar personen met een handicap mee te maken krijgen op te lossen. Ze beloven de informatie die ze verzamelen toegankelijk te maken voor personen met een handicap en te verspreiden, zodat iedereen toegang heeft tot deze informatie.

Artikel 32 - Samenwerken met andere landen

De landen die dit Verdrag ondertekenen werken samen met andere landen en met organisaties voor personen met een handicap om dit Verdrag zo goed mogelijk te volgen.

Dat doen ze door:

- personen met een handicap toegang te geven tot internationale programma's,
- elkaar te helpen dit Verdrag te volgen,
- informatie, ervaringen, opleidingen en goede voorbeelden met elkaar te delen,
- samen te werken in onderzoek en wetenschappelijke en technische kennis te delen,
- elkaar technische en economische ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld door toegankelijke hulpmiddelen te delen.

Artikel 33 - Het Verdrag volgen

De landen die dit Verdrag ondertekenen duiden een of meerdere contactpersonen aan die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van dit Verdrag. Ze zetten een systeem op om dit Verdrag zo goed mogelijk te volgen.

Personen met een handicap en organisaties die de rechten van personen met een handicap verdedigen werken hieraan mee, mogen hun stem laten horen en zorgen er mee voor dat dit Verdrag gevolgd wordt.

Artikel 34 - Het Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap

Er wordt een speciaal comité opgericht: het Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap. Dit Comité heeft belangrijke taken te vervullen.

De Comitéleden moeten eerlijke, betrouwbare mensen zijn met veel kennis over dit Verdrag. De Comitéleden worden gekozen door de landen die dit Verdrag ondertekenen. Ze zorgen voor een goede mix van mensen uit verschillende delen van de wereld met verschillende culturen en rechtssystemen. Ze zorgen er ook voor dat er ongeveer evenveel vrouwen als mannen in het Comité zitten en dat er ook personen met een handicap in het Comité zitten.

De Comitéleden worden gekozen door een stemming tijdens een vergadering. De Comitéleden die gekozen worden zijn de personen die de meeste stemmen krijgen.

Het Comité maakt eigen regels over hoe ze werken.

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties zorgt ervoor dat het Comité genoeg middelen en mensen heeft om het Comité te steunen. De Comitéleden worden betaald door de Verenigde Naties en krijgen speciale voordelen en bescherming.

Artikel 35 - Rapport van de landen

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten binnen de twee jaar na het ondertekenen een rapport sturen naar de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. Ze moeten elke vier jaar een nieuw rapport sturen, of vaker als het Comité dat wil.

In dit rapport staan de stappen die de landen hebben genomen om dit Verdrag te volgen. Ze kunnen ook aangeven wat het moeilijk maakt voor hen om dit Verdrag te volgen. Het Comité kan regels maken over wat er in het rapport moet staan.

De landen die al eens een rapport hebben gestuurd, moeten de informatie uit dat rapport niet herhalen in volgende rapporten.

Het rapport moet toegankelijk zijn voor iedereen, ook voor personen met een handicap.

Artikel 36 - Advies van het Comité

Het Comité bekijkt de rapporten van alle landen en geeft advies. De landen kunnen op het advies reageren door meer informatie te sturen. Het Comité kan de landen ook vragen naar meer informatie.

Als een land het rapport te laat stuurt, kan het Comité aan het land laten weten dat ze onderzoeken hoe het land het Verdrag volgt. Het land wordt uitgenodigd om aan dit onderzoek deel te nemen.

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties stuurt de rapporten naar alle landen die dit Verdrag ondertekenen. De landen maken hun rapport openbaar in hun eigen land en moeten ervoor zorgen dat het advies toegankelijk is voor iedereen.

Het Comité kan de rapporten ook sturen naar organisaties van de Verenigde Naties en andere organisaties. De organisaties kunnen de landen dan helpen of advies geven.

Artikel 37 - Samenwerken met het Comité

De landen die dit Verdrag ondertekenen werken samen met het Comité en helpen de leden van het Comité bij hun taken.

Het Comité zorgt ervoor dat het de landen helpt om dit Verdrag te volgen. Ze zoeken naar manieren om de nationale mogelijkheden te verbeteren, bijvoorbeeld door voor samenwerkingen tussen landen te zorgen.

Artikel 38 - Samenwerken met andere organisaties

Om dit Verdrag te volgen en samenwerking tussen de landen aan te moedigen:

- mogen de Verenigde Naties de landen helpen om dit Verdrag te volgen. Als het Comité dat nodig vindt, kan het hen vragen om advies of om een extra rapport,

- kan het Comité overleggen met andere organisaties die bezig zijn met verdragen over mensenrechten. Zo kunnen ze ervoor zorgen dat ze allemaal op dezelfde manier werken en dat ze geen dubbel werk doen.

Artikel 39 - Rapport van het Comité

Het Comité stuurt elke twee jaar een rapport naar de Algemene Vergadering en de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties. In dit rapport verzamelen ze belangrijke informatie en advies uit de rapporten van de landen.

Artikel 40 - Vergadering van de landen

De landen die dit Verdrag ondertekenen komen regelmatig samen om te bespreken hoe ze dit Verdrag naleven.

Ten laatste zes maanden nadat het Verdrag is goedgekeurd, wordt er een vergadering georganiseerd door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. Daarna worden er elke twee jaar vergaderingen georganiseerd, of vaker als de landen dat willen.

Artikel 41 - Bewaarder van het Verdrag

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties bewaart het Verdrag.

Artikel 42 - Het Verdrag ondertekenen

Vanaf 30 maart 2007 kunnen alle landen en organisaties dit Verdrag ondertekenen op het hoofdkantoor van de Verenigde Naties in New York.

Artikel 43 - Het Verdrag goedkeuren

De landen die dit Verdrag ondertekenen moeten het goedkeuren. Landen die dit Verdrag niet ondertekenen, kunnen dat op een later moment nog altijd doen.

Artikel 44 - Organisaties of groepen van landen

Organisaties zijn groepen van landen die samenwerken. Alles wat in dit Verdrag staat over de landen die het Verdrag ondertekenen geldt ook voor deze organisaties. Bij de vergadering van de landen die het Verdrag ondertekenen mogen de organisaties stemmen.

Artikel 45 - Wanneer gaat dit Verdrag in?

Dit Verdrag gaat in 30 dagen nadat 20 landen of organisaties het hebben ondertekend. Voor alle landen en organisaties die zich daarna bij dit Verdrag willen aansluiten, gaat het Verdrag in 30 dagen nadat ze het hebben ondertekend.

Artikel 46 - Uitzonderingen

Het is niet mogelijk om uitzonderingen toe te voegen aan dit Verdrag die niet passen bij het doel en het onderwerp van dit Verdrag. Eerdere uitzonderingen kunnen altijd worden ingetrokken.

Artikel 47 - Het Verdrag aanpassen

De landen die dit Verdrag ondertekenen kunnen aanpassingen aan dit Verdrag voorstellen. Een aanpassing moet eerst worden goedgekeurd door verschillende andere landen. Als de andere landen de aanpassing goedkeuren, gaat de aanpassing 30 dagen later in.

Artikel 48 - Het Verdrag opzeggen

De landen die dit Verdrag ondertekenen kunnen ervoor kiezen om het Verdrag niet meer te volgen. Ze moeten dat schriftelijk laten weten aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. De beslissing gaat een jaar nadat de Secretaris-Generaal de vraag ontvangen heeft in.

Artikel 49 - Toegankelijke vorm

Dit Verdrag is beschikbaar in verschillende vormen zodat het voor iedereen toegankelijk is.

Artikel 50 - Officiële talen

Dit Verdrag is officieel beschikbaar in het Arabisch, Chinees, Engels, Frans, Russisch en Spaans. Deze versies zijn aan elkaar gelijk.

New York, 13 december 2006